

SKAVT JE ZVEST DOMOVINI! VSEŽIVLJENJSKO UČENJE AKTIVNEGA DRŽAVLJANSTVA PO SKAVTSKO

Najpogostejše asociacije ob besedi »skavtstvo« so narava, tabor in značilni skavtski kroj z rutico in klobukom. V javnosti prevladuje mnenje, da gre pri skavtstvu za zabaven, mestoma vzgojen način druženja otrok in mladine ter posledično za koristno preživljanje njihovega prostega časa.

Skavtstvo pa je veliko več. Kot ga je opisal že njegov ustanovitelj Robert Baden Powell, gre za »vzgojo dobrih državljanov«, torej za celovit in kontinuiran sistem usposabljanja za aktivno državljanstvo. Vse ostale, bolj vidne elemente skavtskega programa, kakršne so na primer tri zgoraj naštetih asociacije, skavtstvo uporablja le kot metodo, kot orodje za doseg svojega primarnega cilja.

V samem jedru skavtstva, neke vrste skavtski aksiomi, so tri dolžnosti: dolžnost do boga, dolžnost do sebe in dolžnost do bližnjega. Iz njih izhaja skavtska obljuba, skavtski zakoni, vrednote, pravila in deloma tudi skavtska vzgojna metoda. **Dolžnost do boga** predstavlja stik z nadnaravnim. Vera v skavtstvu ni predpisana, pomembno je, da vsak razvija svojo. Zelo močan element **dolžnosti do sebe** je samovzgoja, lastni trud za napredovanje po skavtskih vrednotah, ki poteka na zelo različne načine. **Dolžnost do bližnjega** pa je v skavtstvu razumljena kot odgovorno sodelovanje v različnih skupnostih, ki jim posameznik pripada (družina, lokalna skupnost, razred ali kolektiv, država, mednarodne skupnosti, verske skupnosti itd.)

Z izrekom skavtske obljube si tako skavt in skavtinja poleg vseh demokratičnih pravic, ki jima pripadajo, prostovoljno »nadeneta« tudi nekatere dolžnosti. Skavtstvo odgovornega državljanja vidi kot nekoga, ki se ne le zaveda svojih pravic, ampak tudi vestno izpolnjuje svoje dolžnosti. »Ne sprašuj se, kaj bo domovina dala tebi. Vprašaj se, kaj lahko ti ponudiš domovini!« pravi ustanovitelj. Domovino (ali pa, posplošeno, katerokoli skupino) sestavljamo posamezniki. In takšne skupine, od družine naprej, lahko delujejo le, če smo prav ti posamezniki vanje pripravljeni nekaj vložiti, če vanje ne pridemo le z zahtevami in pravicami.

Ena od glavnih prednosti skavtske metode je kontinuiteta, ki se vleče skozi vsa tri starostna obdobja, nadaljuje pa se v voditeljstvu in v času odraslosti. Kar je v obdobju volčičev in volkuljic (8-11 let) skala posveta, je v obdobju izvidnikov in vodnic (11-16 let) svet čete, v obdobju popotnikov in popotnic (16-21 let) demokratično odločanje v skupini in v obdobju odraslosti vzgoja za demokracijo. Dobra beseda je izraz pozornosti do bližnjega v obdobju volčičev in volkuljic. Ta se kasneje nadgradi v vsakdanje dobro delo, še kasneje pa v služenje oz. prostovoljno delo.

Usposabljanje za večšine aktivnega državljanstva, kakršne so na primer zagovarjanje svojih idej, učenje človekovih pravic, prostovoljno delo, čut za pripadnost različnim skupinam, odprtost do drugačnih in druge, se preko skavtstva učimo na izkustven, kontinuiran in zabaven način od mladih nog preko aktivne vloge v skavtski organizaciji do življenjskih situacij v odraslem obdobju, ko se odrasli skavt ali skavtinja odločata na podlagi preteklih izkušenj, slonečih na pravicah in dolžnostih.